

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

48. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İ S T A N B U L

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu)

Haftanın Analizi

PANDEMI'NİN ALIŞKANLIKLAR ÜZERİNE ETKİLERİ

Doç. Dr.Fahri Erenel-EPAM MÜDÜRÜ

Pandemi etkisi altında günler geçtikçe gelecek öngörülerinin artmaya başladığını okuyor ve görüyoruz. Bilgi ve tecrübe ışığında yapılmaya çalışılan analizler olarak görmek gerekir bu çalışmaları. Öngörülerin trend olabilmesi için kalıcı hale gelmesi beklenmelidir.Einstein'ın bir sözü vardır. Değişim denildiğinde hemen o söz kullanılır. "İnsanların Alışkanlıklarını Değiştirmek Atomu Parçalamaktan Daha Zordur". Peki biz bazıları gelenek ve göreneklere dayanan, hayatımızın bir parçası haline gelmiş alışkanlıklarımızı bir kalemde yok sayabilecek miyiz? Büyüklerin elini öpmek, sarılmak ,tokalaşmak, yanaklarından öpmek, çocukları sarılarak sevmek, komşu ziyaretleri vb. bir anda yok mu sayılacak? Bunun yanısıra toplum halinde yaşamının getirdiği etkinlikler tanışma, doğum günü toplantıları cenaze evi taziyeleri gibi. Sıfır temas ile bunca yılların alışkanlıkları bir çırpıda atılabilecek mi?

Willam James 1892'de alışkanlık konusunda" Yaptığımız seçimlerin çoğu uzun düşünülerek verilmiş kararların sonuçlarıymış gibi görülebilir ama aslında değildir. Onlar alışkanlıklardır." ifadesini kullanmıştır. Alışkanlıkların oluşum sürecini tam ortaya koymadan korku ve cezaya dayalı yaptırımların kalıcı olmasını beklemek yanılgiya düşmemize neden olabilir.

Charles Duhingg "Alışkanlıkların Gücü" (Power of Habits) adlı kitabında alışkanlıkların üç aşamada oluştuğunu belirtiyor. Ona göre,alışkanlıklarımız bir işaretle başlamakta,beynimiz o işareti algıladıktan sonra uygulamaya koymakta,işaret algılanınca, beynin o konudaki rutini devreye girmektedir. Rutinin sonucunda ödüle ulaşılmaktadır. Ödül kişiye tatmin sağlamakta ve davranışın tekrar tekrar yapılmasını sağlamaktadır. Zaman içinde işaret ve ödülün iç içe geçtiğini yazan Duhingg, işaret oluşunca, kişinin ödül için büyük istek duyduğunu açıklamaktadır. Duhingg,mevcut alışkanlıkların değiştirilmesi ve yeni alışkanlık yaratmak için ne yapılması gerektiğine de eserinde yer vermektedir.Ona göre,alışkanlıkların işaret ve ödül kısmına dokunmadan rutini değiştirmek ve bunun içinde yeni bir cazibe yaratmanız gerekmektedir. Bu nasıl olacaktır? Pazarlamacıların kullandığı çeşitli taktikler bu maksatla kullanılabilir mi acaba?

Diğer taraftan gelecek perspektifli öngörülerin ne kadar kalıcı olacağı veya toplum tarafından benimseneceği de alışkanlıkların yer değiştirmesinde son derece etkili olabilecektir. Savaşlar gibi salgın hastalıklar da toplumda önemli davranış değişikliklerine neden olabilmektedir. Örneğin 1 nci ve 2 nci Dünya Savaşlarında ekmeği karneyle satın almış nesiller ömürleri boyunca aşırı tasarruflu davranmışlar, yaşadıkları kıtlık onları o kadar etkilemiştir ki savaş sonrası bolluk yıllarında bile dilediklerince tüketim yapamamışlardır.

Duke Üniversitesi'nden bilim insanları, günlük hayatta sergilediğimiz davranışların yaklaşık yarısını (%45'ini) neredeyse her gün aynı yerde tekrarladığımızı ortaya koymuşlardır. Maxwell Maltz 1960 yılında yazdığı Psycho-Cybernetics isimli kitabında bir alışkanlığın kalıcı hale gelebilmesi için en 21 güne ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Kitapta, kollarını ya da bacaklarını kaybeden insanların kaybettikleri uzuvlarını yaklaşık üç hafta boyunca hissetmeye devam etmeleri (hayalet uzuv sendromu) ya da insanların yeni bir eve taşındıklarında orayı kendi evleri gibi hissetmelerinin yaklaşık üç hafta sürmesi gibi durumlar nedeniyle, alışkanlıkların da

benzer şekilde 21 günde yerleşeceğini örneklendirmektedir. Diğer bir araştırma da davranışların alışkanlığa dönüşmesi için ortalama 66 gün gerektiği sonucuna varılmıştır

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı bir kez daha devreye girerek ihtiyaçların sırasını insanlara hatırlatacak gibi. Fiziksel ve güvenlik ihtiyaçlarına dönüş ve bir süre bu konulara ağırlık vermek öncelik olacak, sevgi, ait olma, benimsenme, değer görme vb. ciddi bir şekilde öteleneceler. Malumunuz alt kademe ihtiyaçlar tam karşılanmadan bir üst ihtiyaca yönelmek bu kurama göre mümkün olmamaktadır.

Kaynaklar:

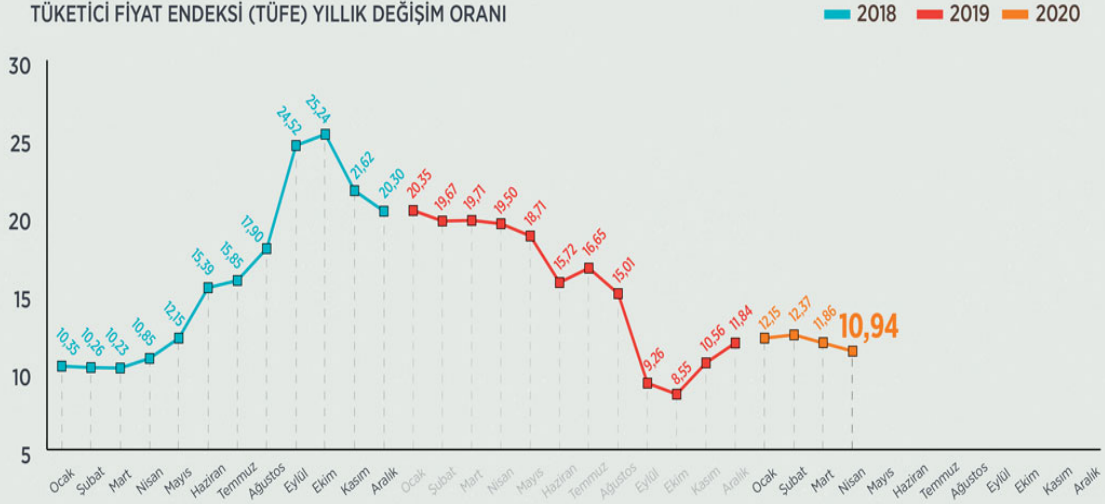
<https://www.kigem.com/gelecekte-sizi-neler-bekliyor.html>

Sarıgül, T. (2016). <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/aliskanliklarimizi-terk-etmek-neden-cok-zor>

Enflasyon rakamları açıklandı

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) nisanda aylık bazda yüzde 0,85, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yüzde 1,28 artış gösterdi. Yıllık enflasyon tüketici fiyatlarında yüzde 10,94, yurt içi üretici fiyatlarında yüzde 6,71 oldu

TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ (TÜFE) YILLIK DEĞİŞİM ORANI

NİSAN AYINDA EN ÇOK PATLICAN UCUZLADI

Tüketici fiyatları bazında nisanda en yüksek fiyat artışı yüzde 46,18 ile sarımsakta gerçekleşirken, en çok ucuzlayan ürün yüzde 43,57 ile patlıcan oldu

NİSAN AYININ ZAM ŞAMPİYONU SARIMSAK

↑ FİYATI EN FAZLA ARTAN İLK 5 ÜRÜN

↓ FİYATI EN FAZLA AZALAN İLK 5 ÜRÜN

04.05.2020 Kaynak: TÜİK

AA
ANADOLU AJANSI
İCCYF

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/18447>

Cumhurbaşkanı

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı Erdoğan normalleşme sürecine ilişkin detayları açıkladı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, normal hayata dönüşün kademe kademe başlatılacağını belirterek, bir normalleşme planının hazırlandığını bildirdi

- 65 yaş üstüne ilk etapta sokağa çıkma sınırlandırılması günlerinin birinde 4 saat süreyle dışarı çıkabilme imkanı getirildi
- 0-14 yaş arası 13 Mayıs'ta 11.00-15.00 saatleri arasında yürüme mesafesiyle dışarı çıkabilecek
- 15-20 yaş grubu, 15 Mayıs Cuma günü 11-15 saatleri arasında dışarı çıkabilecek
- 9-10 Mayıs'ta da sokağa çıkma sınırlaması uygulaması devam edecek
- Şehirler arası giriş-çıkış sınırlandırması ilk etapta Antalya, Aydın, Erzurum, Hatay, Malatya, Mersin ve Muğla'da sona erdirildi
- Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) 27-28 Haziran'da yapılacak
- Kurallara uyulması şartıyla AVM'ler 11 Mayıs'tan itibaren hizmet vermeye başlayacak
- İstanbul, Ankara ve İzmir'deki ticari taksiler için tek-çift plaka uygulaması, 5 Mayıs itibarıyla sona erdirildi
- Önlemlere uyulması şartıyla berber, kuaför, güzellik salonu gibi işletmeler 11 Mayıs'ta faaliyete geçebilecek
- Askerlik terhis işlemleri 31 Mayıs'ta başlayacak
- Celp işlemleri 5 Haziran'da, bedelli askerlik işlemleri 20 Haziran'da yeniden başlayacak

“Dünyanın tamamıyla birlikte ülkemizi de etkileyen Kovid-19 salgınında önemli bir dönüm noktasına gelmiş bulunuyoruz”

“Normal hayata dönüşü kademe kademe başlatacağız”

“Sınırlandırmaların kademeli şekilde esnetilmesi ile ilgili düzenlemeleri genel olarak mayıs, haziran ve temmuz aylarına yayarak yapıyoruz”

“Biz Bize Yeteriz Türkiye kampanyasına yapılan başlıklar 1 milyar 910 milyon lirayı buldu”

“Türkiye hamdolsun devleti ve milletiyle (Kovid-19'a karşı) örnek bir mücadele ortaya koymuştur”

“Yeni hasta sayımız artık 1000'li rakamlarla ifade edilir hale geldi. Yoğun bakım ve solunum cihazına bağlı hasta sayısı sürekli azalıyor. Buna karşılık iyileşen hasta sayısı katlanarak artıyor”

“Hastalığın tespiti ve tedavisi konusunda kendi özgün modellerimizi geliştirip uygulamaya geçirdik. Bu sayede hem ölüm oranımızı çok aşağıda tuttuk, hem de hastalığın yayılma hızının önünü hızlı şekilde şekilde kestik”

“Toprak Mahsulleri Ofisimizin sert ekmeçlik buğday alım fiyatını ton başına 1.350 liradan 1.650 liraya yükseltiyoruz”

“Çiftçilerimize, hububatta ton başına 230 lira prim ve destek ödemesi yapıyoruz”

“Ton başına bakliyat alım fiyatlarını da kırmızı mercimekte 3 bin 500 lira, yeşil mercimekte 3 bin 200 lira, nohutta 3 bin 350 lira olarak belirledik”

“İlaç ve aşı geliştirme çalışmalarını, uluslararası toplumla işbirliği halinde sürdürüyoruz”

Kovid-19'la mücadele sürecinde kaygı ve korkunun önlenmesi için çocuklu ailelere öneriler

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını sürecinin çocuklarda korku ve kaygıya neden olmaması için onların yaşlarına uygun bilgilerle açıklama yapılması, bilgilendirme için doğru kaynağa başvurulması ve özellikle olumsuz haberlere denetimsiz şekilde maruz bırakılmalarının engellenmesi gerekiyor

**DOÇ. DR.
GÜL KARAÇETİN
ÖZER**

**SAĞLIK BİLİMLERİ
ÜNİVERSİTESİ
ÖĞRETİM ÜYESİ**

Çocuk ve
Ergen Psikiyatri
Uzmanı

- "Çocuklar, gelişim düzeyleri ve kısıtlı tıbbi bilgileri nedeni ile hastalıkları, sokağa çıkma yasağı gibi konuları anlamakta ve adlandırmakta zorlanabilirler."
- "Çocukların bu zor dönemden en az etkilenmesi anne babanın ruh sağlığıyla ve davranışlarıyla yakından ilişkilidir."
- "Bu sürecin sağlıklı şekilde sürdürülmesi, ailelerin çocuklarına süreçle ilgili bilgilendirme yapması ile mümkündür."
- "Afet zamanlarında çocukların en fazla ihtiyacı olan şey 'güvende olma' duygusudur."
- "Sokağa çıkma yasağının 'güvende olmamızı sağlamak' için alınan bir önlem olduğu çocuğun gelişim düzeyine uygun şekilde anlatılmalı."
- "Salgından etkilenen insanlara yardım eden pek çok kişi olduğu, sağlık çalışanlarının, hastanelerin, devletlerin ve toplumun bu konuda elinden geleni yaptığı belirtilmeli."
- "Ebeveynler bilgilendirme için doğru kaynağa başvurmalı, çocuklarının haberleri izleme süresini sınırlı tutmalı, korkutucu görüntüler içeren videolar ve görsellerden uzak tutmalı."
- "Ebeveynler, ne aşırı kaygılı yaklaşarak çocuğu korkutmamalı, ne de abartılı ve yapmacık şekilde çocuğa hiçbir sorun yokmuş gibi yaklaşmalı, çocuğa bir şey gizleniyormuş hissi verilmemeli."
- "Ailece oyun oynamalı, resim yapmalı, kitap okumalı, tamir işleriyle uğraşılmalı. Bu tür aktiviteler ile çocukların kaygıyla baş etme becerileri artırılmalı."
- "Kaygıyı azaltıcı ve düzenli uygulandığında depresyonu önleyici etkisi bulunan spor faaliyetleri aile ile birlikte yapılmalı."

03.05.2020

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/18442>

Kovid-19'a karşı ilaç geliştirme çabaları sürüyor

Çin'de ortaya çıkan yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının dünyaya yayılmaya başlamasından bu yana virüse karşı ilaç ve tedavi geliştirme çabaları da hız kazandı

Favipiravir

TANIM	GELİŞTİRİCİ	KLİNİK DENEMENİN YAPILDIĞI ÜLKELER	ETKİ
Influenza tedavisinde kullanılan antiviral ilaç	Japon Toyama kimya şirketi	Çin, Japonya	Virüsün çoğalmasını sağlayan RNA enzimini bloke ediyor

Remdesivir

TANIM	GELİŞTİRİCİ	KLİNİK DENEMENİN YAPILDIĞI ÜLKELER	ETKİ
Ebola tedavisi için geliştirilen deneysel ilaç	Amerikan Gilead ilaç şirketi ile ABD Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü (NIAID)	ABD ve Çin	Virüsün RNA zincirlerine müdahale ederek enzim reaksiyonlarının oluşmasını engelliyor

Hidroksiklorokin

TANIM	GELİŞTİRİCİ	KLİNİK DENEMENİN YAPILDIĞI ÜLKELER	ETKİ
Sıtma ile başka virüs ve parazitlerin yol açtığı hastalığın tedavisinde kullanılan antiviral ilaç	Fransız Safon ilaç şirketi	ABD, Çin ve diğer ülkeler	Vücuttaki oto-immün tepkileri düşürerek virüsün etkinliğini azaltıyor

Lopinavir/ritonavir bileşimi

TANIM	GELİŞTİRİCİ	KLİNİK DENEMENİN YAPILDIĞI ÜLKELER	ETKİ
AIDS tedavisinde kullanılan antiviral ilaç bileşimi	Amerikan AbbVie ilaç şirketi	ABD, Avrupa, Çin ve diğer ülkeler	Virüsün vücuttaki yaşam döngüsünü devam ettirmesini sağlayan çoklu protein enzimlerini baskılayarak virüsü etkisiz kılmaya çalışıyor

Bebek katili YPG/PKK'ya nisanda ağır darbe

Şehir merkezleri ve kırsal alanların yanı sıra yurt dışında da teröristlerin peşini bırakmayan güvenlik güçleri, terör örgütü YPG/PKK'ya nisan ayında ağır darbe vurdu

PKK'NIN TEPE KADROSUNA AĞIR DARBE

- Kars'ın Kağızman ilçesi Çemçe bölgesindeki operasyonda **4'ü gri listede 7 terörist etkisiz hale getirilerek**, terör örgütünün sözde Çemçe grubu tamamen imha edildi
- Kırmızı kategoride 10 milyon lira ödülle aranan terör örgütü PKK'nın sözde **Dersim saha YJA-STAR sorumlusu "Zin Avesta"** kod adlı Hafize Özdemir'in kış üslenmesi sırasında şubat ayında **bir mağarada kanserden öldüğü** tespit edildi

YPG/PKK'YA YÖNELİK
NİSAN AYINDAKİ
OPERASYONLARDA

122 TERÖRİST
ETKİSİZ HALE GETİRİLDİ

"ANDOK" KOD ADLI
ABDURRAHMAN KAYIHAN

5 yıl önce örgüte katılan terörist,
19 Nisan'da teslim oldu

"HAYRİ MAVA" KOD ADLI
MAHMUT OKAY

10 Nisan'da güvenlik güçlerince durdurulan araçta çıkan çatışmada, **yaralı olarak ele geçirildi**

"ZİBO" KOD ADLI
RESUL ÖZDEMİR

22 Nisan'da Mit'in İsveç makamlarıyla sürdürdüğü koordineli çalışmalar kapsamında **Türkiye'ye getirildi**

03.05.2020

AA
ANADOLU AJANSI
İCC 2011
www.aa.com.tr

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/18440#!>

Kitap Önerisi

